

БӨЛІМ: ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЕКТ

ChatGPT қалай қолдануға болады: бастаушыларға арналған толық нұсқаулық

ЖАРИЯЛАНДЫ
14.05.2026

ТІРЕК СӨЗДЕР
AI, ChatGPT, Жасанды интеллект,
қолдану, нұсқаулық

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/188687/>

ChatGPT қалай қолдануға болады деген сұрақ қазір көптеген адамдарды қызықтырады. Себебі бұл жасанды интеллект құралы тек мәтін жазып қана қоймай, идея ұсынуға, ақпаратты түсіндіруге, жоспар құруға, оқу мен жұмысты жеңілдетуге көмектеседі. Егер сіз ChatGPT-ді алғаш рет ашсаңыз, оның мүмкіндіктері көп болып көрінуі мүмкін. Бірақ дұрыс тәсілді білсеңіз, бұл құрал күнделікті өмірде өте пайдалы көмекшіге айналады.

CHATGPT ДЕГЕН НЕ?

ChatGPT — пайдаланушының сұрағына жауап беретін, мәтін құрастыратын және әртүрлі тапсырманы орындауға көмектесетін жасанды интеллект жүйесі. Ол адам сияқты ойламайды, бірақ үлкен көлемдегі мәтіндер негізінде үйренгендіктен, сұрақтарға мағыналы жауап бере алады. ChatGPT-ді оқу, жұмыс, маркетинг, бағдарламалау, контент жазу және жеке жоспарлау үшін қолдануға болады.

CHATGPT-ДІ ҚАЛАЙ БАСТАУҒА БОЛАДЫ?

Қолдануды бастау үшін алдымен арнайы платформада тіркелу керек. Көп жағдайда электрондық пошта немесе телефон нөмірі арқылы аккаунт ашылады. Кейін чат терезесіне сұрағыңызды жазасыз да, жауапты күтесіз. Ең маңыздысы — сұрақты нақты әрі түсінікті жазу.

Бастапқы қадамдар

- **1. Тіркелу:** ресми сайтқа кіріп, аккаунт ашыңыз.
- **2. Тілді таңдау:** ChatGPT қазақша да, орысша да, ағылшынша да жауап бере алады.
- **3. Сұрақ жазу:** қысқа емес, нақты тапсырма беріңіз.

- **4. Жауапты тексеру:** алынған ақпаратты әрқашан қайта қарап шығыңыз.

ТИІМДІ СҰРАҚ ҚОЮДЫҢ ҚҰПИЯСЫ

ChatGPT қалай қолдануға болады дегенде ең маңызды дағды — дұрыс prompt, яғни тапсырма беру. Сұрағыңыз неғұрлым анық болса, жауап та соғұрлым сапалы болады. Мысалы, «Мақала жаз» деудің орнына «Жасанды интеллект туралы 600 сөздік ақпараттық мақала жаз, аудиториясы — студенттер, тілі — қарапайым» деп жазған әлдеқайда тиімді.

Жақсы сұрақтың үлгісі

- **Контекст беріңіз:** кімге арналғанын айтыңыз.
- **Мақсатты нақтылаңыз:** не алу керек екенін жазыңыз.
- **Форматты көрсетіңіз:** тізім, кесте, жоспар, эссе.
- **Тонды анықтаңыз:** ресми, қарапайым, достық стиль.

CHATGPT-ДІ ҚАНДАЙ МАҚСАТТА ҚОЛДАНУҒА БОЛАДЫ?

Бұл құралдың ауқымы өте кең. Ол сізге тек ақпарат беріп қоймай, ойыңызды құрылымдап, уақыт үнемдеуге көмектеседі. Төменде ең танымал қолдану жолдары берілген.

1. Оқу үшін

Студенттер мен оқушылар ChatGPT-ді тақырыпты түсіндіру, қысқаша конспект жасау, емтиханға дайындалу үшін пайдалана алады. Мысалы, күрделі ұғымды қарапайым тілмен түсіндіруді сұрауға болады. Сондай-ақ тест сұрақтарын құрастыртып, өз біліміңізді тексеруге болады.

2. Жұмыс үшін

Кеңседе жұмыс істейтін адамдар хат жазу, есеп дайындау, жиналыс жоспарын құру, идея генерациялау үшін ChatGPT-ді жиі қолданады. Мысалы, клиентке арналған сыпайы жауап, коммерциялық ұсыныс немесе жоба жоспарын тез дайындауға болады. Бұл әсіресе уақыт тығыз болғанда пайдалы.

3. Контент жасау үшін

Блогерлер, SMM мамандары және копирайтерлер үшін ChatGPT контент идеяларын ұсынады. Ол тақырыптар тізімін, пост құрылымын, SEO мәтіннің жоспарын, жарнама мәтінін немесе әлеуметтік желіге арналған қысқа жазбаларды дайындауға көмектеседі.

4. Бағдарламалау үшін

Егер сіз код жазсаңыз, ChatGPT функция түсіндіру, қате табу, қарапайым скрипт жазу, алгоритмді сипаттау сияқты міндеттерде көмекші бола алады. Бірақ дайын кодты міндетті түрде тексеру керек, себебі жасанды интеллект кейде қате жіберуі мүмкін.

5. Күнделікті өмірде

ChatGPT-ді күнделікті жоспар құруға, саяхат маршрутын ойластыруға, диета жоспарын жасауға немесе сыйлық идеяларын табуға пайдалануға болады. Яғни бұл құрал тек кәсіби салада емес, тұрмыста да пайдалы.

ҚАНДАЙ ҚАТЕЛІКТЕРДЕН САҚ БОЛУ КЕРЕК?

ChatGPT қолданғанда жиі кездесетін қателіктердің бірі — тым қысқа және түсініксіз сұрақ қою. Екіншісі — жауапты тексермей, соқыр сену. Үшіншісі — құпия ақпаратты енгізу. Жеке деректерді, құпия парольдерді немесе банк мәліметтерін жазбаған дұрыс.

- **Ақпаратты тексеріңіз:** әсіресе медицина, құқық, қаржы саласында.
- **Нақты тапсырма беріңіз:** бұлыңғыр сұрақтан аулақ болыңыз.
- **Қайта сұраңыз:** егер жауап толық болмаса, нақтылаңыз.
- **Қауіпсіздік сақтаңыз:** жеке мәліметтерді бөліспеңіз.

CHATGPT-ДЕН ЖАҚСЫ НӘТИЖЕ АЛУ ҮШІН КЕҢЕСТЕР

Жақсы нәтиже алу үшін ChatGPT-мен диалогты бір реткі сұрақпен шектемеңіз. Онымен сөйлесіп отырғандай, қосымша нақтылау беріңіз. Мысалы: «Осы мәтінді қысқарт», «Оны кәсіби стильге ауыстыр», «Тағы 3 нұсқа ұсын» деп жалғастыра аласыз. Осындай тәсіл нәтижені әлдеқайда жақсартады.

Практикалық кеңестер

- **Рөл беріңіз:** «Өзіңді маркетинг ретінде елестет» деп жазыңыз.
- **Шектеу қойыңыз:** сөз санын немесе стильді анықтаңыз.
- **Мысал сұраңыз:** түсінігіңізді тереңдетеді.
- **Нұсқаларды салыстырыңыз:** бірнеше жауап алып, ең жақсысын таңдаңыз.

ҚОРЫТЫНДЫ

ChatGPT қалай қолдануға болады деген сұрақтың жауабы қарапайым: оны нақты мақсатпен, дұрыс сұрақпен және тексеру дағдысымен пайдалану керек. Бұл жасанды интеллект сіздің жеке көмекшіңізге айналып, оқу, жұмыс және күнделікті міндеттерді

жылдам орындауға жол ашады. Ең бастысы — тәжірибе жасап, әртүрлі тапсырма беріп көру. Сонда сіз ChatGPT-дің шынайы мүмкіндігін толық түсінесіз.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.